

Az összes románok egyesülése ma még távoli csillag, amely nekünk szocialistáknak is átmelegíti a szívünket. Ez a cél azonban nem lehet egyike programpontjainknak, sem törekvéseinknek, vagy tevékenységünknek.

Ez hiba volna. Akik mindnyájunk egyesülésén fáradoznak, hiába pazarolják erejüket. Minket, román szocialista munkásokat más kell hogy foglalkoztasson. Mégpedig az, hogy szakszervezeteink, iparegyesületeink révén gazdaságilag megerősödjünk, és román tagozataink keretén belül művelődhessünk.

A szocializmus mint gazdasági és politikai mozgalom minden nemzetnél megvan, és éppen ezért nemzetközi.

A kapitalizmus is megvan minden nemzetnél és ugyancsak nemzetközi. A nacionalizmus is nemzetközi, mert minden népnél megvan. Ugyanis minden nép megerősödéssre, fejlődésre törekszik.

Én Bukovinából jövök, ahol összesen 300 ezer román él. A románoknak ott is több pártjuk van, és mindegyik párt rá akarja erőszakolni politikai uralmát erre a népre. Ne gondoljátok, hogy Bukovinában jobb sorsuk van a románoknak az osztrákok alatt, mint az itteni románoknak a magyarok alatt. Tudnotok kell, hogy az osztrák uralkodó osztály ravaszabb a magyarnál. A románoknak számos állást, jó megélhetést, kitüntetéset és előnyöket ad, efféle mézesmadzaggal csapja be őket, miközben megöli a román nemzeti érzést, nemzeti vitalitásukat.

Éppen ezért őszintén kijelentem előttetek, szeretném, ha Bukovina Magyarországhoz tartozna, mivel így az ottani 300 ezer románnak lehetősége volna arra, hogy egyesüljön a magyarországi és erdélyi három millióval; ezáltal megerősödne a szilárd nemzeti öntudatukban, és növelhetnék gazdasági és kulturális fejlődésük lehetőségét. . .

103

Képviselőházi bejelentések az 1907:XXVII. törvénycikkkel („lex Apponyi”) kapcsolatban az országgyűléshez intézett törvényhatósági feliratokról és az Apponyi-féle 1907. évi népiskolai törvény alapján indított tanítói fejelemly ügyekről¹

A

1912 febr. 1

Blanár Béla előadó bejelentése Békés vármegye és tíz további törvényhatóságnak az országgyűléshez intézett, az 1907:XXVII. tc. („lex Apponyi”) 17. §-a értelmében „a felekezeti iskolákon az idegen nyelvű feliratok eltávolítását kérő felirata” tárgyában¹

Képv. Napló, 1910—15, XIV. 491. l.

Elnök: . . .Következnek Békés, Sáros, Komárom, Szabolcs, Győr, Baranya, Moson, Hont, Fejér, Szolnok-Doboka, Somogy és Vas vármegyék feliratai, felekezeti iskolákon az idegen nyelvű feliratok alkalmazásának megtiltása miatt.

Az előadó urat illeti a szó.

Blanár Béla előadó: T. képviselőház! (*Halljuk! Halljuk!*) Békés vármegye és az ő megkeresése folytán számos törvényhatóság kérvénnyel fordult a képviselőházhoz, hogy a felekezeti iskolákon az idegen nyelvű feliratok alkalmazását tiltsa el. Hivatkoznak az 1907:XXVII. t.-cikkre, és ennél fogva az előző kormány kultuszminiszterének azt a rendeletét, amellyel megengedte, hogy a felekezeti iskolákon az ezen felekezeti minőséget kifejező felirat az illető vallásfelekezet egyházi nyelvében is alkalmazható legyen, sérelmesnek tartják.

¹ A házelnökséget az előadói bejelentés idején *Návay* Lajos látta el. — A közölt bejelentésekkel egyértelmű az 1912. jún. 25-én, az 1908:XLVI. tc. alapján előírt iskolai végbizonyítványok és törzskönyvek mintái kötelező használatát előíró vallás- és közoktatásügyi miniszteri körrendelet, melynek bevezető szakasza közli, hogy „az ingyenes népoktatásról szóló 1908. évi XLVI. tc. 7. §-a szerint minden elemi iskola fenntartója köteles az elemi iskola hat évfolyamát elvégzett minden tanuló részére magyar nyelven kiállított, bélyegmentes végbizonyítványt adni”. (Vö. *Magyarországi Rendeletek Tára*, 1912. 931—934. l.) — *Blanár* Béla a kassai kerület munkapárti képviselője, ügyész; a kassai munkásgimnázium megszervezője. — A javaslat a továbbiakban nem fordult elő.

Igaz, t. Ház, hogy az 1907:XXVII. t.-cikk 17. §-a világosan kimondja, hogy minden iskola és minden tanító, tekintet nélkül az iskola jellegére és arra, hogy az iskola állami segílyt élvez-e vagy nem, köteles a gyermekek lelkében a magyar hazához való ragaszkodás szellemét ápolni, és ennek külső kifejezéseül köteles az iskolán jellegkülönbség nélkül a főbejárat felett Magyarországi címerét elhelyezni, a tanteremben a magyar történelemből vett falitáblákat alkalmazni, és nemzeti ünnepeken az épületen a magyar nemzeti címeres zászlót kitűzni. E jelvényeken kívül csak a törvényhatóság és község címere vagy az iskola községi, illetőleg felekezeti jellegét a törvényesen megállapított kitételekkel megjelölő magyar nyelvű külső felirat alkalmazandó.

A törvény ezen rendelkezéseire való tekintettel a kérvényi bizottság azt javasolja, hogy a t. Ház a törvényhatóságok ezen feliratait adja ki a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak. (*Élénk helyeslés a jobboldalon.*)

Elnök: Kérdem a t. Házat, méltóztatik-e a kérvényi bizottság javaslatához hozzájárulni? (*Igen!*)

Ha igen, akkor ezt határozatképpen mondom ki.

B

1912. máj. 23

Gr. Tisza István házelnök és gr. Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter bejelentése az 1907:XXVII. tc. („lex Apponyi”) alapján indított tanítói fegyelmi ügyekről

Képv. Napló, 1910—15, XVI. 282. 1.

Elnök: ... A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr kíván bejelentést tenni.

Gr. Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter: Van szerencsém az 1907:XXVII. tc. 22. §-a alapján a községi, illetőleg felekezeti elemi iskolai tanítók ellen az 1911. év folyamán indított fegyelmi ügyekről a képviselőház 1907. április 24-i ülésében hozott határozatának megfelelően szerkesztett jelentést tisztelettel bemutatni.

Kérem a t. Házat, méltóztassék a jelentést előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a közoktatásügyi bizottsághoz utasítani.

Elnök: A jelentés előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a közoktatásügyi bizottsághoz utasítatik.

104

1912 febr. 3

A horvát-szlavon országgyűlés feloszlataának képviselőházi vitája¹

Polónyi Géza felszólalása és interpellációja gr. Khuen-Héderváry miniszterelnökhöz a horvát országgyűlés feloszlata, a Zagorác-féle emlékirat és „a társországokban észlelhető trialisztikus üzelmek tárgyában”, Khuen-Héderváry válasza és Polónyi Géza újabb felszólalása ez ügyben

Képv. Napló, 1910—15, XIV. 521—526. 1.

Polónyi Géza: ... T. képviselőház! (*Halljuk! Halljuk!*) Előrebocsátom, hogy szokásom ellene mai interpellációmnak abszolúte semmiféle ellenzéki célzata nincs, hanem tisztán felvilágosításokra szorítok, hogy azután magának a képviselőháznak, többet mondok, talán ezen kérdések iránt érdeklődő külföldnek is módja és alkalma legyen a kérdések felett objektív ítéletet és vélelmet formálni.

¹ A horvát szábor feloszlata körül keletkezett képviselőházi vita visszanyúl a Návay Lajos (az ülés házelnökének) egyik korábbi, 1912. jan. 22-i, szintén házelnöki bejelentéséig, amelyben közli a Tomašić Miklós felmentését és Cuvaj Ede báni kinevezését tartalmazó miniszterelnöki átiratot. (Képv. Napló, 1910—15, XIV. 268. 1.) — A február eleji vitát egyébként Polónyi Dezső (1875—1935) ügyvéd és függetlenségi képviselő, Polónyi Géza fia, 1912. jan. 25-i, az indennitási vita keretében elhangzott „horvát” felszólalása érlelte meg. Polónyi Dezső — Cuvaj báni kinevezése alkalmából — részletesen taglalta a horvát-